

Esther Edelsten
**Kvinderne
i Bibelen**

Sterkar kvinnur í Bíbliuni

Ísraelski journalisturin Ester Edelsten hevur skrivað bókina "Kvinnurnar í Bíbliuni" fyri at lýsa tær sterku kvinnurnar í Bíbliuni og fyri at avsanna fordómur, at Biblián kúgar kvinnur. Bókin kemur út í næstu viku og verður eitt mentunardokument úr Gamla Testamenti, fyrsta av sínum slag á donskum, verður sagt í tíðindaskrivi:

Kvinnurnar í Bíbliuni liva í egnari verð. Vit vita ov lítið um hesa verð - kanska er tað tí, at tær valdu at liva avbyrgdar. Men tann heimur, tær livuðu í, var víðfevndur. Allar vóru tær sermerktar og ávirkaðu søgunnar gongd.

Ísraelska blaðkvinna Ester Edelsten er gift og býr í Danmark og er tíðindakvinna í Norður-

landum fyri ísraelska dagblaðið Ma'ariv. Hon hevur lært til lærara í Ísrael og hevur lisið semitiska málfrøði við Universitetið í Keypmannahavn. Hon hevur givið út eitt føroyskt og eitt danskt bókmentasavn á hebraiskum, og eitt ísraelskt skaldskaparsavn á donskum.

Í bókini Kvinderne i Bibelen verða 21 kvinnur úr Gamla Testamenti viðgjørðar. Ókendar: Dinah, Hannah, Aksah, Atalyah, Rahab, Tziporah, Michal - og kendar: Sára, Lea, Miriam, Deborah, Rut o.a.

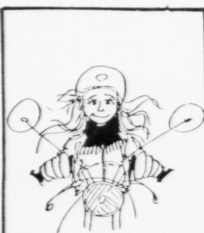
SJÁLDSAMAR KVINNUR

"Eg havi roynt at lýst nakrar persónligar eginleikar hjá hesum biblisku kvinnum og viðgjørt tær soleiðis, at vit skilja tær, hava virðing fyri teimum ella taka støðu - hóast tær livdu fyri fleiri túsund árum síðani. Viðgerð mín hevur grund í Bíbliuni, men eg havi hildið meg nógv at tulkningum, orðatøkum, líknisum, ævintýrum og frásagnum, ið hundradtals ættarlið hava borið víðari, og sum er savnað í rabbiniskum bókmentum.

Bókin er ein lítill roynd at lýsa hesar sjáldsomu kvinnur í bíbliuni, sum vit kortini kenna so væl aftur. So langt burturi og tó so nær. Trupulleikar teirra, hugsunnarháttur og atferð hoyrir í mangar mátar eini farnari tíð til, men hevur eisini áhuga í dag", sigur Ester Edelsten at enda í tíðindaskrivinum.

Bókin kemur út á S.T.-forlagnum í næstu viku.

H.Ey. ums.

altíð undir hjálmi
tá ið tit súkla

- Vit áttu at endað við megnar dansi

Aftan á sangin undir Tinghúsinum plagar kór-
ið at fara út á Tinganes
til sang og hugna.

Eg kundi ynskt, at dansifeløgini møttu upp beint aftan á felagssangin, so vit kundu sligið ein føroyskan ring, sum bar av øllum. Hetta hevði verið tí føroyska dansinum at gagni, sigur Ólavur Hátún, ein av stig-takarunum til tann vælumtókta felagssangin á Ólavsøku.

Ólavur greiðir frá, at hetta tiltakið kom í av tilvild eina ólavsøku miðskeiðis í 70-árunum, tá ið fólk úr Havnarkór-inum hittust í býnum Ólavsøkunátt og fóru at syngja fleirradáð.

Tá ið Ólavur so kom oman, varð hildið fram at syngja - fyrst fleirradáð, síðani sangir úr Songbók Føroya Fólks - og fólk sang við.

Henda løtan varð sera væl umtøkt, og tí avgjördu dey í kórinum at hittast aftur til sang næstu Ólavsøkunátt - men ongum siga frá, bara fara at syngja.

Hjá ólavsøkugestunum gjørdist traditión at fara at lurta eftir Havnarkór-inum Ólavsøkunátt. Og burtur úr hesum spratt so tann løtan við felagssangi, vit hava í dag. Fyrsta árið, lýst varð við hesum tiltaki, og sang-heftir bytt út, var á Ólavsøku 1986.

VÆLUMTÓKT

Hetta kann geva eitt sindur av trupulleikum, tí so ógilegt fólk er, og tað kann skjótt verða ruðuleiki. Men eg haldi, at hetta kann samskipast til ein sera góðan tåt, og í góðum veðri er tað hugtakandi, sigur Ólavur.

- Og fyri okkum, sum lögdu fyri við hesum, er

ikki minni hugtakandi, at hetta verður gjørt víða hvar - á Norðoyastevnu og á øðrum stevnum eisini. Og tað haldi eg vera ógvuliga gleðiligt - fáa staðni í heiminum fært tú so nógv fólk saman at syngja serstøtt mitt á nátt.

NÝTT OG GOTT GAMALT

Mangan er trupulleiki at fáa ung og eldri at hittast við sínum áhugamállum - og her er betri høvi enn nakra aðrastaðni at fáa fólk at syngja "nýtt og gott gamalt" - at ikki bara verður sungið úr Songbók Føroya Fólks, og heldur ikki bara tað, sum er frammí í løtuni - men at vit blanda tað og taka tað fram, sum vit merkja hevur dygd av tí, sum verður gjørt just nú og fáa tað við.

- Eg haldi, at vit hava eina góða blanding.

TIGN MÓTI ENDANUM

Fast er at enda hesa sangløtu við einum ólavsøkusalmi - fyri at fáa eitt sindur álvara í aftur fram móti endanum, áðrenn vit fara at dansa.

Eitt, sum eftir mínum tykki hevur sermerkt hesa løtuna, er, at tit nú eru farnir at brúka tað

upprunaliga kvæðalagið til "Frægir funnu Føroyaland".

- Ja, sjálvandi - hjá okkum er eingin grund til at syngja versiónina hjá Henrik Rung, tá ið vit nú hava varðveitt okkara upprunaliga kvæðalag.

RING SUM BER AV ØLLUM

Ynski hevur verið frammí, í sambandi við, at vit enda hesa løtuna við føroyskum dansi - um at fingið tað til traditión, at dansifeløgini og teir góðu dansararnir komu saman har og slógu ein føroyskan ring, sum bar av øllum.

Tí tann føroyski dansurin hevur ikki havt so góð kor og hevur ikki ta somu breidd sum fyrr - og her er eitt høvi sum einki annað til góðan dans.

HÁTALARADAN SUR

Er tað at mæla til at nýta hátalaratúgerð til føroyskan dans?

Hesa løtuna gerst ikki øðrvísi. Fyrr dansaðu vit uppi í Kommunuskúlagarðinum á Ólavsøku - men til felagssangin er nógv meira fólk - so neyðugt er við tilfari útgærd, skal fólk ikki

dansa hvør í síni rytmu. Men sjálvandi skal útgærdin ikki dominera - bara stuðla.

- Men at nógvir dansingar eru, ger einki.

Hevði tað so gjørt nakkað, um hvør ringur kvæð sitt kvæði?

- Ja, tað haldi eg. Útgærdin er neyðug - annars verður kaos. Eitt nú hevði sangurin verið púra óhjálpin uttan mikrofon. Men so eru eisini stór framstig hend við útgærdini, síðani vit fóru at syngja gjøgnum mikrofon. Her eigur Tema-Radio tøk uppiborna.

- Annars eri eg sannførdur um, at høvdu vit meira útgærd og brúktu størri øki, kundu vit fingið hetta sum ein "sal".

BYRJA FYRR

Hetta tiltakið byrjaði jú spontant, og tær næstu árin varð byrjað um somu tíð: kl. 3 á nátt. Síðani fluttu vit tað fram til kl. 1 - og í ár byrjaðu vit kl. 12.

- Men best hevði verið, høvdu vit byrjað kl. 11. Hetta hevði órógvað útí-mótini - men vit mugu tosa saman um hetta.

Tí tað visir seg, at so nógv fólk kemur oman til felagssang, at øll onnur tiltøk stóga upp. Ein dansari segði fyri mær, at vit høvdu teirra dans av - tí alt fólkíð rýmir úr dansinum og oman í miðbýin.

Góvust vit fyrr, høvdu øll eina langa nátt fyri sær kortini. Sanglótan má heldur ikki vera ov drúgv.

- Men eg haldi tað vera stórt spell, at tveir av teimum nýggju Havnarsangunum dattu niður-fyri, og at bert ein varð sungin. Um hetta hevði verið betur fyrirreikað, kundu vit saktans sungið teir allar triggjar, sigur Ólavur Hátún.